Problemele economiei de război

Pagină de sinteză, prezentată de „CENTRUL DE STUDII ŞI DOCUMENTARE ECONOMICĂ", de sub conducerea d-lui Florin Zaharia

Pregătirile economice de război ale Statelor-Unite

Azi, când problemele de război se discută febril în cercurile largi şi fiecare ţară îşi pregăteşte mobilizarea economică de război, exemplul Statelor Unite este deosebit de interesant, deoarece, cu tot utilajul său formidabil, Republica de peste Ocean a fost, în timpul războiului mondial, la un pas de grele dificultăţi militare şi economice. Intr'adevăr, **„lipsa de material statistic cu privire la necesităţile armatei, dusese la o irosire extraordinară de bunuri, pe de o parte, — la o tragică lipsă de bunuri de importanţă vitală pe de alta... iar lipsa de material statistic privitor la cele mai indicate industrii pentru producţia de materiale militare, a dus la o inegală distribuire a comenzilor de armament, la dificultăţi enorme de transport, la o exploatare neeconomică a forţelor productive şi la o catastrofă desechilibrare a preţurilor".**

Conştienţi de aceste lipsuri, oamenii de stat americani au păşit imediat după război la cercetarea metodică a trecutului şi la pregătirea ştiinţifică, pe baze statistice, a mobilizării economiei pentru eventualitatea unui nou război. Asemenea învăţături s'au tras după războiul mondial şi în alte ţări, dar ceiace constitue un element caracteristic, specific american, este publicitatea pe care Statele Unite o dau acestor pregătiri. Pe când toate celelalte state păstrează cel mai strict secret asupra pregătirilor de mobilizare a economiei lor, Statele Unite le-au dat cea mai largă publicitate. **„Industria Mobilisation Plan"** — planul mobilizării industriale — este o broşură oficială de vreo 75 pagini care cuprinde un tablou general al aprovizionării în caz de război, o schemă a serviciilor publice care vor avea să se ocupe de mobilizarea industriei şi o serie de proiecte de lege, ce ar intra în vigoare după „M-DAY", ziua mobilizării. Din preambulul la acest plan am extras pasagiul citat mai sus.

Industria americană de armament

Fiind public, planul a fost pe larg discutat în presa americană, în opinia publică şi în cercurile economice. Rezultatele acestor discuţii, adesea mult controversate, au fost pe **de o parte imbunătăţiri succesive aduse planului, pe de altă parte, — ceiace este mai important încă, — o excelentă pregătire morală a opiniei publice americane.**

Discuţia asupra acestor probleme a pus în atenţia opiniei publice americane un lucru de prima importanţă: **deşi cu un utilaj industrial formidabil, Statele Unite dispun, azi ca şi în 1917, de o industrie de armament redusă faţă de necesităţile unei mari armate într'un război modern.**

In lumina acestor fapte s'a cercetat trecutul şi s'a trecut la organizarea viitorului.

Cerinţele economice ale războiului

Două au fost cerinţele economice primordiale ale războiului din 1914—1918, cerinţe pe care cu şi mai mare intensitate le va pune războiul viitor:

a) **Cea mai largă şi mai rapid posibilă acoperire a tuturor nevoilor armatei în primele luni ale războiului, prin mobilizarea industrială.**

b) **Acoperirea tuturor nevoior războiului (ale armatei şi ale populaţiei civile) în cazul unui război de durată, prin trecerea la economia de război.**

Prima din aceste cerinţi impune, mai cu seamă ţărilor cu industrie de armament relativ slabă, o pregătire prealabilă a mobilizării industriale, adică o pregătire statistică, organizatorică şi juridică, a aprovizionării armatei cu armament şi echipament.

„Războiul consumă repede maşini şi arme complicate. Armata de uscat şi flota trebuie să fie nu numai excelent echipate la început, dar aprovizionarea curentă trebuie să fie şi ea cantitativ suficientă şi să vină la timp. Dincolo de aceasta, economia naţională trebue să dea în tot cursul războiului toate articolele de consum necesare sănătăţii şi bunei stări a populaţiei" (din „Industrial Mobilisation Plan").

De aceia, cea de-a doua cerinţă impune pregătirea economiei de război, adică o pregătire statistică, economică şi juridică a gospodăriei întregei economii, în scopul de a ţine seama în egală măsură de nevoile armatei şi ale populaţiei, de a menţine un echilibru sănătos economic şi social între diversele feluri de nevoi şi posibilităţile de producţie şi procurare din afară ale economiei.

Stadiul actual al pregătirilor în vederea mobilizării industriale

Pregătirile făcute sunt de două feluri:

1) pregătirea unor cadre administrative care să execute la momentul dat, mobilizarea industriei;

2) măsuri cu caracter executoriu imediat şi pregătirea de măsuri ce n'ar intra în vigoare decât în ziua mobilizării.

Americanii fac o distincţie netă între aprovizionarea cu armament şi echipament a armatei în prima perioadă de război (mobilizare industrială) **şi trecerea întregei economii pe picior de război — lucru necesar numai în cazul unui război de durată —** (economia de război propriu zisă).

Aprovizionarea armatei este în sarcina subsecretariatului civil al ministerului de război, responsabil pentru mobilizarea industrială şi egal în grad şi funcţii cu generalul şef al marelui stat major, care în Satele Unite are rolul de comandant al armatei. **Academia economiei de război (Army Industrial College) este egală în grad cu Academia de război (Army War College).**

Subsecretariatul ministerului de răsboi are 4 secţiuni:

1. Aprovizionări curente (armament, echipament, alimente).
2. Planificare.
3. Academia economiei de război.
4. Organizaţiuni para-militare.

Rolul primei şi al celei de-a patra secţii sunt clare, nedeosebindu-se esenţial de organismele similare din alte ţări.

Academia economiei de război

Mai interesantă în funcţionarea şi rolul ei, este Academia economiei de război. Creiată în 1924, ea are anual 60 de audienţi, ofiţeri de diferite grade (dela locotenent, la colonel, din trupele de uscat şi marină), **criteriul de selecţionare fiind posibilitatea de utilizare ulterioară a acestor ofiţeri în serviciile centrale de intendenţă şi la marele stat major.** Metoda întrebuinţată este cea a cercetării individuale a problemelor speciale şi discutarea colectivă a soluţiilor găsite. Seminarii, conferinţe şi discuţii, cu participarea personalităţilor marcante din viaţa economică şi tehnică, alternează cu cursurile pe care le complectează. Deasemenea, se fac studii practice în întreprinderi.

In afară de Academie, mai există şi cursurile de economie de război ale Universităţii Harvard, urmate deasemenea de ofiţeri. Cursuri de iniţiere pentru civili, frecventate de profesionişti intelectuali ai vieţii economice, funcţionează ca o anexă a Academiei.

Secţiunea planificării

Totuşi, mult mai importantă încă este secţunea **„planificării".**

Iată care este organizarea internă a acestei secţiuni *):

*) Schema organizării interne a secţiunii planificării din subsecretariatul ministerului de război al Statelor Unite.

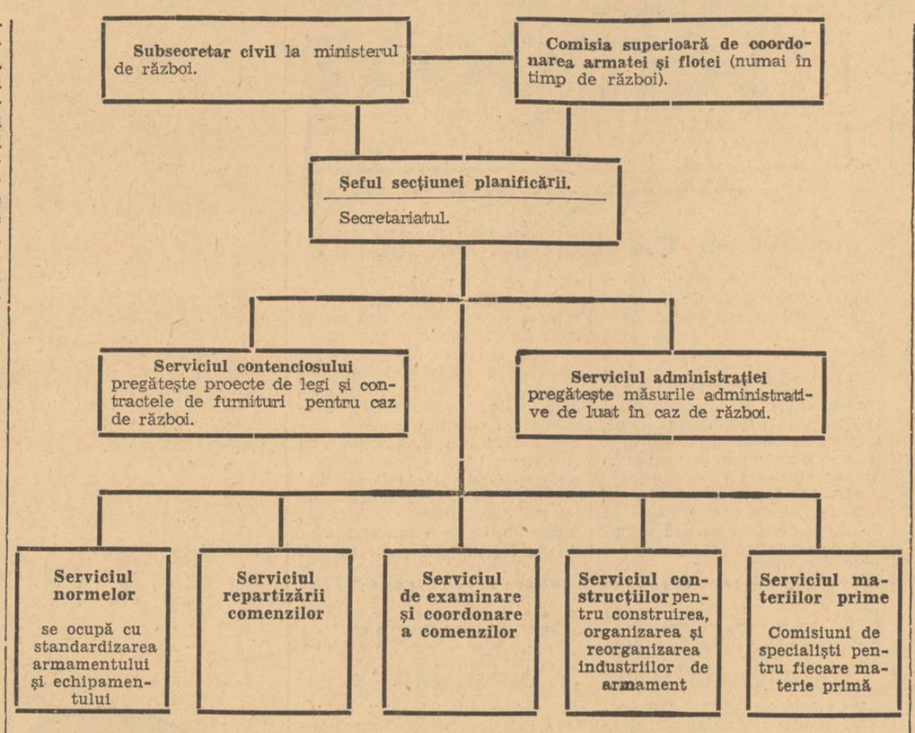
Subsecretar civil la ministerul de război.
Comisia superioară de coordonarea armatei şi flotei (numai în timp de război).
Şeful secţiunei planificării.
Secretariatul.
Serviciul contenciosului pregăteşte proecte de legi şi contractele de furnituri pentru caz de război.
Serviciul administraţiei pregăteşte măsurile administrative de luat în caz de război.
Serviciul normelor se ocupă cu standardizarea armamentului şi echipamentului
Serviciul repartizării comenzilor
Serviciul de examinare şi coordonare a comenzilor
Serviciul construcţiilor pentru construirea, organizarea şi reorganizarea industriilor de armament
Serviciul materiilor prime Comisiuni de specialişti pentru fiecare materie primă

Cum funcţionează aparatul economic de război

Cunoscând organizarea acestui aparat, putem să ne dăm mai bine seama de felul în care funcţionează şi de eficacitatea măsurilor luate.

Aceste măsuri, în vederea mobilizării industriale, sunt:

a) **determinarea statistică a nevoilor armatei în caz de război, pe articole, cantităţi, termen şi loc;**

b) **determinarea statistică a capacităţii de producţie a industriei, ca mai sus;**

c) **pregătirea organizatorică a celui mai bun echilibru cu putinţă între nevoile armatei şi posibilităţile industriei, în caz de război .**

Determinarea dela punctul a se face pe baza planurilor de mobilizare anuale ale armatei, ţinându-se seama de nevoile efectivelor respective în armament, muniţii, echipament, ţinându-se seama de întârzierile, pierderile şi irosirile inerente campaniei.

Calculul este făcut pe intervale de 30 de zile. Bine înţeles, în datele obţinute sunt numai evaluări, care urmează să fie verificate de fapte.

In ce priveşte punctul b, americanii au realizat lucruri impresionante: există 30.000 monografii de întreprinderi, privind în special capacitatea de producţie şi modalităţile acesteia.

Echilibrul între nevoile armatei şi posibilităţile industriei

Cu mult mai complicată problemă este cea a realizării unui echilibru între nevoile armatei şi posibilităţile industriei.

Pentru pregătirea din timp de pace a acestui echilibru, există teoretic şase posibilităţi:

1) **Constituirea de rezerve de armament.** Americanii au practicat această metodă pe o scară redusă, deoarece o socotesc prea costisitoare şi nepractică, **din cauza prea rapidei învechiri a armamentului modern.** (Poziţia strategică favorabilă a Statelor Unite, departe de orice agresor posibil, va fi contribuit desigur la o asemenea atitudine).

2. **Coordonarea industriei de pace cu cea de război** (de pildă sprijinirea producţiei pentru uzul civil al anumitor modele de autocamioane, potrivite şi utilizării lor militare) este o măsură aplicată şi de americani, dar de o eficacitate redusă.

3. **Incurajarea unei industrii particulare de armament.** Şi această măsură este aplicată în Statele Unite.

4. **Organizarea de întreprinderi de armament „fantomă"**, adică complet utilate, prevăzute cu cadrele tehnice necesare, dar nelucrând decât cu o mică fracţiune din capacitatea de producţie sau deloc. Această măsură aplicată pe o scară întinsă în Anglia, a fost găsită prea costisitoare în Statele Unite, probabil din acelaş motiv pentru care abia acum începe să se treacă la constituirea stocurilor de armament.

5. **Pregătirea planurilor pentru industrii de armament noi şi pentru reorganizarea în vederea producţiei de armament a unor industrii civile existente.** Serviciul construcţiilor se ocupă în mod sistematic de aceasta. Dar pentru prima perioadă a războiului, care poate fi, în împrejurările războiului modern, cea hotărîtoare, această măsură este ineficace, deoarece uzinele nou construite sau reorganizate, nu pot începe să furnizeze material de război decât peste minimum 10 luni.

6. **Pregătirea din timp de pace a amenajării şi mobilizării industriei civile pentru scopuri militare** Asupra acestei posibilităţi s'a insistat cel mai mult în Statele Unite. Pe acest teren există şi cele mai importante realizări practice, pentru care motiv vom stărui şi noi asupra detaliilor

Intreg teritoriul Statelor Unite este împărţit în mai multe sectoare, care ţin fiecare de un anumit oficiu militar de intendenţă. In baza anchetei făcute în industriile depe teritoriul său, Oficiul de intendenţă propune un anumit plan de fabricaţie pentru caz de război, fiecăriei industrii susceptibile de a produce materialele militare regulamentare. După ce acest plan este aprobat de serviciul de coordonare şi de cel al repartizării comenzilor (vezi schema), care ţin seama de nevoile generale ale armatei şi de situaţia industriei, oficiul regional de intendenţă alcătueşte, împreună cu industriaşul respectiv, un proect de contract de furnitură, în care sunt specificate cantităţile de materiale şi termenele de furnizare fără a prevedea preţurile. Până la intrarea în vigoare a decretului de mobilizare a industriei, aceste proecte de contracte nu dau loc la niciun fel de consecinţe juridice, şi nici chiar atunci ele nu devin valabile în mod automat.

Mobilizări industriale de probă

Dacă proectul de contract poartă asupra unor articole pe care industria respectivă nu le fabrică în timp normal, industriaşul este obligat să alcătuiască, pe a sa socoteală şi sub control militar, un plan amănunţit de fabricaţie a acelor articole, arătând totodată **ce** maşini noi trebuesc eventual procurate. Dacă este cazul, aceste maşini sunt procurate de intendenţa militară. Deasemenea, se specifică nevoia de materii prime şi de mână de lucru a industriei respective, pentru cazul intrării în vigoare a contractului.

In principiu, aceste măsuri sunt completate şi verificate prin aşa zisele „comenzi cu scop educativ", **care dau posibilitatea industriilor civile să încerce practic producerea anumitor materiale militare, cât şi prin „mobilizări industriale de probă"**, care ar fi acelaş lucru, pe scara naţională. In realitate însă „comenzile educative" apar prea costisitoare pentru a putea avea un caracter mai general. Cu atât mai dificilă apare a fi şi o „mobilizare industrială de probă".

In afară de măsurile privitoare la mobilizarea industriei, s'au făcut şi cercetări amănunţite **asupra materiilor prime,** surselor de energie şi mijloacelor de transport, luându-se în consecinţă oarecari măsuri pregătitoare.

Stadiul actual al pregătirilor în vederea economiei de război

Spre deosebire de mobilizarea industriei, care este de resortul subsecretarului civil al ministerului de război, **punerea pe picior de război a întregei economii, — trecerea la economia de război şi comanda acesteia, — stă în mâna instanţei supreme, Preşedintele Statelor Unite.**

„Conducerea economiei este în sarcina preşedintelui, care lucrează în baza autorităţii ce-i este recunoscută de Constituţie. de Congres şi de opinia publică" (Industrial Mobilisation Plan).

Preşedintele va urmări:

1. Procurarea celor necesare armatei şi populaţiei civile în cantităţi suficiente şi la timp.

2. Evitarea pe cât posibil a beneficiilor nedrepte de pe urma războiului şi a cheltuielilor inutile.

In atingerea acestor scopuri, Preşedintele se va sprijini pe guvern şi aparatul de stat din timpurile normale, având însă pe lângă aceasta şi ajutorul unei serii de comisiuni şi al organelor creiate ad-hoc, de el, la izbucnirea războiului.

Iată o listă a acestora (evident, fiind vorba de un proect ,orice lipsă poate fi modificată, principiul însă şi părţile esenţiale fiind probabil menţinute):

— Consiliul apărării.
— Administraţia de război a economiei .
— Administraţia de război a comerţului.
— Administraţia de război a propagandei.
— Administraţia de război a muncii
— Administraţia de război a statisticei.
— Comisia de control a preţurilor.
— Comisia de control a finanţelor de război

Subliniem că în spiritul american această listă este pur enunţiativă, nici decum limitativă sau obligatorie.

Consiliul apărării are un rol eminent, fiind constituit din reprezentanţi ai guvernului, armatei şi ai organismelor speciale. Rolul său însă este pur consultativ.

Administraţia de război a economiei

Rolul de organizator şi conducător efectiv revine Administraţiei de război a economiei.

Ca şi majoritatea celorlalte organisme creiate „ad-hoc", aceasta va fi pusă sub conducerea unui civil provenit din viaţa economică (un funcţionar de stat), **numit direct de preşedinte şi care, practic, va avea puteri dictatoriale.**

Această administraţie trebue să ţină seama simultan de nevoile armatei, de nevoile populaţiei civile şi de posibilităţile industriei, ea fiind aceea care trebue să menţină „justul echilibru".

Pe lângă o „diviziune" juridică, una administrativă şi una de contact cu celelalte administraţii, **administraţia de război a economiei are patru „diviziuni" de planificare propriu zisă:**

1. Diviziunea fabicilor.
2. „ mărfurilor.
3. „ transporturilor.
4. Diviziunea energiei şi a combustibilului

Rolul acestor diviziuni este atât de a veghea la cea mai raţională întrebuinţare a posibilităţilor existente (în special diviziile 1, 3 şi 4), cât şi de a lua iniţiativa creierii de noi posibilităţi.

Liste de prioritate

Divizia mărfurilor. de pildă, organizează şi supraveghează distribuţia lor pe baza unor **liste de prioritate.** Aceste liste de prioritate constitue o inovaţie americană. Se pleacă de la ideia că toate mărfurle se vor găsi în cantităţi suficiente, listele de prioritate servind numai pentru a indica instituţiile sau întreprinderile (militare sau civile) care vor fi servite înaintea altora, **în ordinea importanţei pentru apărarea naţională şi pentru menţinerea moralului populaţiei civile.** Bine înţeles că, în caz de lipsă a unor anumite articole, întreprinderile cu număr de ordin mare pe listele de prioritate riscă să nu mai fie aprovizionate *). Rolul diviziei mărfurilor este deasemenea să supravegheze evoluţia preţurilor, putând să fixeze preţuri maximale pentru unul sau mai multe articole.

*

Pregătirea economică de război a Statelor Unite se bazează pe o cunoaştere exactă, statistică, a posibilităţilor existente, pe organizarea lor sistematică în raport cu necesităţile viitoare ale unui eventual război, etc. In această privinţă, şi păstrând proporţiile, toate statele pot urma exemplul Statelor Unite.

Principiile pe care se bazează această pregătire sunt enunţate în „Industrial Mobilisation Plan":

„O planificare amănunţită din timp de pace, poate să însemne o economie de săptămâni de zile în caz de război, iar o asemenea economie de timp poate însemna o uriaşă economie de sânge şi aur. Adesea numai timpul decide de va fi victorie sau înfrângere. Timpul este un factor de prim ordin iar pregătirea industriei civile, pentru ca, în caz de războiu, să poată trece imediat la producţia militară, are ca principal scop să ne facă să câştigăm timp..."

Şi apoi:

„S'a văzut că este nevoe de un înalt nivel moral, de un mare spirit de sacrificiu din partea populaţiei civile în timp de războiu...

De aceea fiecare măsură economică a guvernului în timp de război trebue să apară populaţiei necesară, dreaptă, logică şi eficace".

Aceste două principii au o valoare atât de generală, încât de pe acum se poate spune că acele state care le vor respecta mai strict, îşi vor fi asigurat victoria.

*) In Germania, Franţa şi Anglia, s'a înlocuit sistemul listelor de prioritate, prin acela al **certificatelor de urgenţă,** care se dau dela caz la caz. Sistemul american este mai complect însă, deşi mai complex şi mai greu de pus în practică.

Problema preţurilor în timp de război

In vremuri normale, concurenţa între producători împiedică o creştere continuă a preţurilor, deoarece legea cererei şi ofertei este valabilă chiar şi sub regimurile monopoliste. In general preţurile, în vremuri normale, oscilează în jurul valorii mărfurilor. Dimpotrivă, în vreme de război, situaţia se schimbă, deoarece: *consumul frontului creşte pe măsură ce armele se perfecţionează şi conflictele au o durată mai mare.* Viteza cu care trag armele, numărul şi varietatea acestora, nu rămân aceleaşi la începutul şi sfârşitul fiecărui război, iar războiul următor aduce noui perfecţionări.

Creşterea preţurilor de cost

Deci, un număr foarte mare de uzine este afectat producţiei de armament, încălţăminte, îmbrăcăminte şi produse alimentare destinate soldaţilor. Aceste întreprinderi trebue să lucreze continuu şi anume cu lucrători cari au putut fi sustraşi frontului. *Prin urmare, maşinile se uzează mai repede, iar mâna de lucru este mai puţin calificată decât în timp de pace,* CEIACE DUCE LA CREŞTEREA PREŢURILOR DE COST.

De altă parte, *materiile prime nu mai au calităţile obişnuit cerute şi nici nu sunt totdeauna în cantitate suficientă.*

Importul neputând fi asigurat cu continuitate din cauza nesiguranţei transportului maritim şi terestru, preţurile mărfurilor de import sunt mai ridicate decât normal. Chiar şi pentru mărfurile indigene transportul devine o problemă greu de rezolvit, care urcă preţurile de cost. In fine, mâna de lucru nu are randamentul normal din cauza intensificării muncii şi a subalimentării.

La fabricile care lucrează pentru acoperirea nevoilor particulare efectele războiului se resimt şi mai acut. De oarece celelalte întreprinderi au prioritate atât în aprovizionarea cu materii prime şi cu lucrători calificaţi, producţia uzinelor care lucrează pentru piaţa particulară se efectuează la preţuri de cost şi mai urcate. Cheltuielile generale se distribue asupra unor cantităţi de mărfuri reduse, materiile prime devin extrem de scumpe, iar mâna de lucru este ce mai rămâne după ce s'au umplut tranşeele şi s'au acoperit necesităţile întreprinderilor care lucrează pentru armată. Singurele uzine care se bucură de condiţii egale cu acestea din urmă sunt cele care produc pentru export. *Nu rare ori se întâmplă ca necesitatea de a exporta pentru a putea importa să impue producţia unor obiecte de lux complect interzise pieţii interne.*

In ce priveşte agricultura, preţurile de cost se urcă din aceleaşi motive. Lipsa semînţelor, calitatea inferioară a acestora, mâna de lucru slab calificată (femei şi copii), lipsa animalelor, uneltelor şi maşinilor agricole, *iată tot atâtea cauze care provoacă creşterea preţurilor de cost.* ATAT IN INDUSTRIE, cât ŞI IN AGRICULTURA URCAREA PREŢURILOR DE COST NU POATE FI EVITATA.

Creşterea preţurilor de vânzare

Preţurile de vânzare vor urma deci cel puţin pe cele de cost. In realitate, însă urcările sunt şi mai accentuate, deoarece oferta este mică, în timp ce cererea este mare. Pe măsură ce războiul durează, disponibilităţile scad şi consumul frontului creşte, aşa încât este normal ca preţurile să sporească.

La acelaş rezultat duce inevitabila emisiune de semne monetare.

Experienţa arată că nu există stat care să nu recurgă la finanţarea războiului prin emisiune de bancnote sau alte semne monetare. Insă cu o producţie total inferioară aceleia din timp de pace, oglindindu-se într'un număr mai mare de semne monetare este şi mai natural ca preţurile unitare să sporească. Fenomenul a fost general în vremea războiului mondial şi nu vedem dece ar fi altfel în cel viitor.

Un ultim motiv pentru care preţurile cresc în vreme de război este deprecierea monedei naţionale pe pieţele străine. Pe măsură ce exportul scade, balanţa plăţilor se dezechilibrează şi moneda naţională îşi micşorează valoarea pe piaţa internaţională. Deci, atunci, minimul de mărfuri care mai poate fi importat se plăteşte mai scump decât în timp de pace, ceiace influenţează direct preţurile interne de vânzare.

Prin urmare, indiferent din care punct de vedere analizăm problema, rezultă că urcarea preţurilor este inevitabilă.

MĂSURI PENTRU STABILIZAREA PREŢURILOR

In vremuri normale, urcarea preţurilor de gros este în genere un semn de prosperitate şi de aceia guvernele fac sforţări să le menţie la un nivel ridicat. Dimpotrivă, în timp de război urcarea preţurilor are un caracter patologic, deoarece se datoreşte deprecierii monetare, inflaţiei, urcării preţurilor de cost şi speculei. In asemenea condiţii, odată ce panta începe să urce, viteza de circulaţie a monetei creşte, Banca Naţională trebue să emită noui bancnote pentru a face faţă unei valori aparent superioare a mărfurilor aflate în circulaţie, viteza monetei creşte din nou, apoi procesul reîncepe accelerându-se, până ce întreg aparatul de producţie se anchilozează.

De aceia, toate ţările care se află în război sau se pregătesc de război iau măsuri în vederea stabilizării preţurilor.

Astfel, în Germania preţurile au fost fixate la nivelul din 1933, cele din Italia la nivelul din 1936, iar în Japonia şi Spania preţurile trebue să rămâe la nivelul din 1937. Incercări asemănătoare s'au făcut în Polonia şi Ungaria. De asemeni, în Franţa şi Statele-Unite s'au încercat sisteme de menţinere constantă a preţurilor. Evident, nu poate fi vorba de o stabilizare absolută a preţurilor, ci de una relativă.

Problema care se pune nu este de a menţine preţurile la nivelul constant orice s'ar întâmpla, ci de a elimina variaţiile datorite deprecierii monetare şi speculei. Dimpotrivă, dacă preţurile de cost au crescut, este natural să se ţie seamă de acest factor. *Prin urmare, prin fixarea preţurilor se înţelege controlul acestora pe toate treptele producţiei, precum şi al tuturor factorilor care le determină.*

Principiul preţurilor maximale, dovedit inaplicabil atât în timpul războiului mondial, cât şi după aceia, este înlocuit pentru războiul viitor cu controlul efectiv al preţurilor de cost şi de vânzare.

PRINCIPIILE REGIMULUI DE PREŢURI STABILE

Câteva principii generale stau la baza oricărui regim de preţuri stabile:

1) statul trebue să aibă în orice moment în timp de războiu evidenţa sau chiar proprietatea materiilor prime şi prioritate asupra instalaţiilor existente, pentru a împiedeca vânzarea speculativă a unor materii esenţiale din mărfurile produse;

2) produsele puse în consumaţie trebuesc standardizate, iar varietatea calităţilor pe cât posibil desfiinţată. Altfel, mărfurile de calitate mai bună fac primă şi până la urmă antrenează şi preţurile produselor de calitate inferioară ;

3) ţinând seamă de cheltuielile de transport, preţurile trebue să fie egale pe tot cuprinsul ţării; altfel vânzările ilegale dintr'o regiune în alta riscă să spargă întreg sistemul;

4) organizaţia de control trebue să fie centralizată şi cu puteri discreţionare pentru a fi în stare să ţie seamă de toate elementele care determină preţurile;

5) consumul particular trebue limitat în aşa fel încât sumele de bani disponibile în mâinile consumatorilor să nu poată fi cheltuite în întregime pe consum;

Independent de controlul producţiei şi cel propriu zis al preţurilor, statul are în mână posibilitatea de a evita consecinţele inflaţiei prin fiscalitate şi împrumuturi. Dar dacă ministerul de finanţe lasă sume prea mari în mâinile consumatorilor sau ale producătorilor, va fi foarte greu de împiedecat urcarea preţurilor. Beneficiile întreprinderilor care lucrează pentru stat fiind mari şi cantităţile de mărfuri oferite pe piaţă reduse, este normal ca toată lumea să ceară mărfuri şi preţurile să crească. De aceia condiţia esenţială a unui control al preţurilor este o politică fiscală şi de împrumuturi interne

(Continuare în pag. 9)